

ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN HARCAMA EĞİLİMLERİ VE ŞEHİR EKONOMİSİNE KATKILARI: ESKİŞEHİR/TÜRKİYE ÖRNEĞİ¹

Rza MAMMADOV

Eskişehir Azerbaycanlılar Derneği, Türkiye

Bahri BAYKARA

Riyad Uluslararası Türk Okulu, Suudi Arabistan

Bahruz KARİMOV

Eskişehir Teknik Üniversitesi, Türkiye

1. Giriş

Üniversiteler, kuruldukları bölgelerden bağımsız olarak, bireylerin profesyonel gelişimlerinin desteklenmesinin yanı sıra, buldukları bölgenin eğitim faaliyetlerinin ve sosyo-ekonomisinin gelişimine katkı sağlar. Nitekim ülkeler, gelişim sürecinde ihtiyaç duyduğu beşerî sermayeye sahip bireylerin yetişmesi, bilginin üretilmesi ve topluma hizmet için üniversiteler aracılığıyla politikalar üretirler. Bu politikalardan biri de bölgesel eşitsizliklerin azaltılması ve bölgesel kalkınmanın sağlanmasıdır (Binici ve Koyuncu, 2015: 114).

¹Bu çalışma, International Institute of Engineers & Researchers (IIER) tarafından 1-2 Eylül 2019 tarihinde Dubai/Birleşik Arap Emirlikleri'nde düzenlenen 706th International Conference on Social Science and Economics (ICSSE)'de sunulan bildirinin geliştirilmiş halidir.

Bölgesel gelişimi desteklemek amacıyla kurulan üniversiteler; yol açtıkları üretim ve tüketim harcamaları, yarattıkları istihdam ve sağladıkları üniversite-sanayi iş birlikleri gibi çeşitli faktörler aracılığıyla, bölge ekonomisini pozitif yönde etkilemekte ve buldukları şehirlerin kalkınmasına katkı sağlamaktadır. Harcama açısından ifade edilirse, üniversitelerdeki akademik ve idari personelin, öğrencilerin ve üniversitenin yaptığı mal ve hizmet harcamaları şehir ekonomisinde iş alanlarının gelişmesini, istihdamın artmasını ve bölgesel gelirden eşitsizliğin azalmasını etkilemektedir (Akçakanat, Çarıkçı ve Dulupçu, 2010: 175; Gültekin, Çelik ve Nas, 2008: 264). Bu nedenle eğitim politikalarından biri de yerel ekonomiyi canlandıracak bölgesel yatırımlar yapmaktır. Türkiye açısından değerlendirildiğinde, özellikle meslek yüksek okullarının ilçelere taşınmasının en önemli amaçlarından biri de o bölgenin sosyo-ekonomik yapısına pozitif etki edilmek istenmesidir.

Ülkeler, bölgesel ekonomiyi destekleyecek üniversiteler kurmanın yanı sıra, yükseköğretimin kalitesini artırarak uluslararası öğrencileri kendi ülkelerinde eğitim almaya davet etmektedir. Bunun altında yatan nedenlere makro açıdan bakıldığında; ulusal ekonomiye katkı sağlamak, küresel düzeyde ülke imajını yükseltmek, ülkelerarası siyasi iş birliğini bu öğrenciler üzerinden kurmak vb. nedenlerin yer aldığı görülmektedir (YTB, t.y.). Mikro açıdan ele alındığında ise, üniversitelerin kalitelerinin artmasına olan pozitif etkileri ve bölgesel olarak sosyo-ekonomik gelişimi destekleyecek nitelikler taşıdıkları dikkate alınmaktadır (Özer, 2012: 10).

Bu çalışmada, üniversitelerin toplumsal güven, sosyal adalet/eşitlik, yerel kalkınma ve beşerî sermaye gelişimine pozitif katkı sağlaması vb. şekilde sıralanan ulusal fayda ve fonksiyonlarının yanı sıra, şehir ekonomisinin gelişimindeki rolü, uluslararası öğrenci harcamaları temelinde incelenmektedir. Ülke içindeki üretim-tüketim dengesinden ziyade yurtdışından sıcak para girişine neden olmaları, yeni fikirlerin ortaya çıkması, iş olanaklarının oluşması ve istihdam sağlamaları gibi faktörlerin önemli görülmesinden dolayı, çalışmada uluslararası öğrencilerin harcama eğilimlerinin ve bunların etkilerinin araştırılması tercih edilmiştir.

Üniversitelerin Bölgesel Gelişimdeki Rolü

21. yüzyılın küreselleşme kavramı ile birlikte ortaya çıkan yerelleşme politikaları sonucunda, bölgesel kalkınma ve bölgesel gelişmişlik üzerinde yoğunlaşmaya başlanmıştır. Özellikle küresel boyutta yerel markaların rekabetçi sistemde var olması, yerel politikalarda kamu hizmetlerinin o bölgede yaşayan bireylere yakın yönetim birimleri tarafından sunulmasını da beraberinde getirmiştir. Bu gelişme ile, var olan kalkınma politikalarındaki pazara, beşerî sermayeye ve üretim sürecindeki girdilere yakınlık, mesafesinin yanı sıra bölgesel gelişimde sosyal boyutlar, normlar ve kurum temelli yapılar öne çıkmıştır. Bu politikaların uygulayıcılarının ise bölgesel kurumlar olduğu ifade edilebilir (Akbulut ve Göküş, 2017: 80).

Yerelleşme küreselleşmenin bir olgusudur. Yerelleşme ile merkezi yönetimin yukarıdan aşağıya yetki devri söz konusudur (Güler, 2005: 68). Bu gelişimin hem siyasal hem de işlevsel nedenleri vardır. Özmüş'e (2005) göre, demokratikleşme, özerklik gibi nedenler yukarıdan aşağıya yetki devrinin siyasal nedenleridir. İsrafin önlenmesi, hizmetlerin yerel ihtiyaçlar doğrultusunda olgunlaştırılması ve küresel gereksinimlerin yerel boyutta değerlendirilmesi işlevsel nedenler olarak değerlendirilmektedir.

Yerelleşme olgusunun gelişimi ile yönetim kavramı yerine yönetişim kavramı kullanılmaya başlanmıştır. Çünkü yönetim, endüstri toplumunun politikalarının hiyerarşik yaklaşımıdır. Yönetişim ise siyasal yetkilerin bölgesel ve yerel düzeyde kamu, özel ve sivil toplum kuruluşlar aracılığıyla politikaların yerinde uygulanması, esneklik sağlanması ve değişime hızla cevap verilmesi olarak değerlendirilmektedir. Yükseköğretim kurumları da yönetişim stratejisinin önemli bir parçasıdır. Bölgesel gelişim açısından bakıldığında yükseköğretimi o bölgede temsil eden üniversiteler, bilgi kaynağının mobilizasyonunu, araştırmalara erişimi, eğitilmiş işgücünün geliştirilmesini, öğrenme ağlarının teşvik edilmesini ve iş birliğini sağlamaktadır (Wolfe, 2007: 121). Böylece üniversiteler buldukları bölgelerin sosyo-ekonomik gelişimini desteklemektedir. Aslan (2018: 17-22) üniversitelerin, şehrin sosyo-ekonomik gelişimine etkilerini ekonomik, kültürel ve toplumsal başlık altında değerlendirmiştir.

Makro açıdan üniversitelerin şehre olan katkıları aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- İstihdam ve işgücü hareketliliği ile şehrin sosyo-ekonomik niteliğini iyileştirir,
- Öğrenci ve personellerin barınma, sağlık, ulaşım, yiyecek vb. talepleri doğrultusunda şehrin alt ve üst yapılarını geliştirir,
- Toplumla yönelik kültürel ve sosyal etkinlikler ile yaşam kalitesini yükseltir,
- Bireylerin beşerî sermaye düzeyini yükselterek sağlıklı yaşam bilinci oluşturur,
- Güvenli şehir oluşumuna katkı yaparak göç oranlarını etkileyerek demografik değişim sağlar (Florax, 1987: 51-55).

Üniversitelerin şehrin gelişimine katkısının incelendiği çalışmalarda özellikle istihdam, gelir, fırsat eşitliği ve sosyo-kültürel etkiler üzerinde durulmaktadır. Çünkü üniversitelerin birincil amacı toplumun beşerî sermaye gelişimini desteklemektir. Taşçı vd., (2011) tarafından Eskişehir-Anadolu Üniversitesi temelinde yapılan çalışmaya göre, şehir ile üniversite arasında etkileşim bölgenin entelektüel ve kültürel gelişimine pozitif etki etmektedir. Bu etkileşim aynı zamanda bölgenin yaşam kalitesini yükseltmektedir. Savaş Yavuzçehre (2016) ise çalışmasında Pamukkale Üniversitesi'nin Denizli şehrine olan katkılarını incelemiştir. Pamukkale Üniversitesi'nin öğrencilerinin %75'nin diğer bölgelerden gelmesi şehrin demografik gelişimine pozitif etki ettiği görülmektedir. Aynı zamanda üniversitenin mal ve hizmet alım ödemeleri (24.905.510 TL) dahil 2014 yılında toplam harcama ve ödemeleri (211.721.185 TL) üzerinden şehir ekonomisinin gelişiminde önemli paya sahiptir. Üniversitenin, öğretim elemanı ve öğrencilerine yönelik barınma ihtiyaçlarından dolayı şehrin mekânsal gelişiminde de pozitif etkisi vardır. Aslan (2018) tarafından yapılan benzer bir çalışmaya göre, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, öğrenci çekimi, istihdam, mal ve hizmet alımı, sosyal ve kültürel faaliyetlerle Tekirdağ'ın gelişimini önemli ölçüde etkilemektedir. Kaya'nın (2014) Adıyaman Üniversitesi özelinde yaptığı çalışmaya göre, üniversitenin kuruluşundan sonra bölgede konut satışları %80, işletme faaliyetleri %82 artmıştır. Bu da üniversitenin şehrin mekânsal ve ekonomik gelirine önemli katkılar yaptığının bir göstergesidir.

Üniversiteler bölgesel gelişimin yanı sıra uluslararası düzeyde de kendilerini göstermektedir. Glaeser ve Berry'e (2006) göre, araştırma temelli üniversiteler rekabetçi kuruluşlar olarak hareket ederek nitelikli öğretim

elemanı ve öğrencileri kendilerine çekerler. Bu etkileşim, sırasıyla girişimcilik ve yenilik yoluyla şehir ekonomilerini canlandırır ve istihdam olanaklarını artırır. Böylece bölgesel gelişimler ivme kazanarak yetenek havuzu oluştururlar. Bu gelişim diğer bölgeleri de pozitif etkileyerek ulusal ve uluslararası gelişimi de etkiler. Aynı zamanda üniversiteler, buldukları şehrin çevresindeki ve kendi mezunları tarafından kurulan ticari işletmelerle ilişki içerisindedir. Buna en iyi örnek Stanford Üniversitesi'dir. Özel sektörle ilişki içerisinde olan Stanford üniversitesi, kurumlarını yerel sanayinin talebi doğrultusunda uyarlayarak bilgi alışverişi ve resmi temaslar sağlamıştır. Bu hizmet sonucu olarak bugün önemli bir gelire sahip Silikon Vadisi doğmuştur (Yusuf, 2007: 18-19). Üniversitelerin bulunduğu bölgelere sağladığı ekonomik katkılar açısından Texas A&M University AgriLife Araştırma Merkezi tarafından ziraat ürünleri üzerinde yapılan çalışmalar sonucu bölge ekonomisine 1,2 milyar ABD Doları tutarında katkıda bulunması örnek olarak verilebilir (AAAC, 2016). Aynı zamanda Wayne State Üniversitesi'nin 2010 yılında araştırma temelli çalışmaları için 30 bin kişiye istihdam sağlaması, yıllık ortalama 1,7 milyar ABD Doları tutarında tüketim harcaması yapması (ICIC, 2011) üniversitelerin bölge ekonomisinin gelişimine önemli katkılar sağladığı söylenebilir.

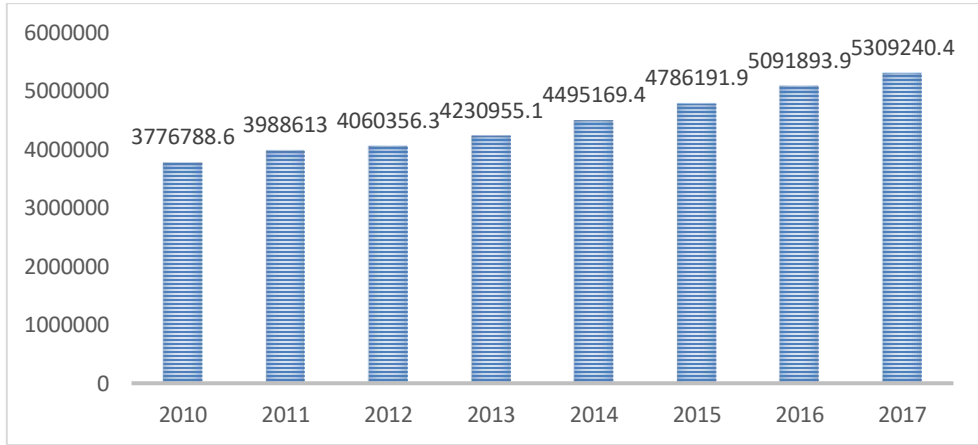
Üniversitelerin bölgesel gelişim üzerindeki etkileri öğrenciler üzerinden de değerlendirilebilmektedir. Eğitim almak amacıyla bir bölgeden başka bir bölgeye yerleşen öğrenciler, üniversitenin bulunduğu bölgeye hem ekonomik hem de sosyal fayda sağlamaktadır. Kendi sosyal tutumlarını o bölgeye taşıyarak şehrin zengin bir kültürel yapıya sahip olmasını sağlarlar. Diğer taraftan yaptıkları harcamalarla şehrin ekonomik gelişimine pozitif etki eder. Özellikle farklı ülkelerden gelen uluslararası öğrencilerin üniversitenin bulunduğu konumda ikamet etmesi, o bölgeye yurtdışından para girişi demektir. Bu hususlar ışığında değerlendirildiğinde, uluslararası öğrencilerin farklı bir ülkede gerçekleştirmiş olduğu tüm sosyal ve ekonomik davranışlar, şehrin sosyo-ekonomik gelişimine pozitif etki etmektedir.

Uluslararası Öğrenci ve Ekonomik Fayda

OECD (2018: 201) tanımına göre uluslararası öğrenci, '*kendi ülkelerinden ayrılarak öğrenim amacıyla başka bir ülkeye giden*' kişi anlamına gelmektedir. UNESCO (2009: 250) ise, '*eğitim almak amacıyla ülke veya bölge sınırları dışında bulunan ve bulunduğu ülkenin uyruğuna ait olmayan öğrenci*' şeklinde tanımlamaktadır. Bu tanımlardan yola çıkarak

‘uluslararası öğrenci’ kavramının, vatandaşı olmadığı bir ülkede eğitim amacıyla bulunan bir kişinin statüsü olduğu değerlendirilebilir.

Ülkelerin ekonomik gelişim sürecinde rol alan üniversiteler üzerine yapılan çalışmaların artması ile paralel şekilde, uluslararası öğrenciler temelinde yapılan çalışmaların da sayısı artmıştır. Bu nedenle sadece ülke bazında değil uluslararası düzeyde de uluslararası öğrenciler üzerine yapılan araştırmalar önem arz etmeye başlamıştır. Nitekim OECD ve UNESCO gibi uluslararası kuruluşlar tarafından uluslararası öğrenciler ve etkileri gibi istatistik veriler tutulmaya başlanmıştır. Dünyadaki uluslararası öğrenci hareketliliği Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1. Uluslararası Öğrenci Hareketliliği

Kaynak: UNESCO İstatistik Enstitüsü (UIS) (t.y.). Erişim tarihi: 16.12.2019

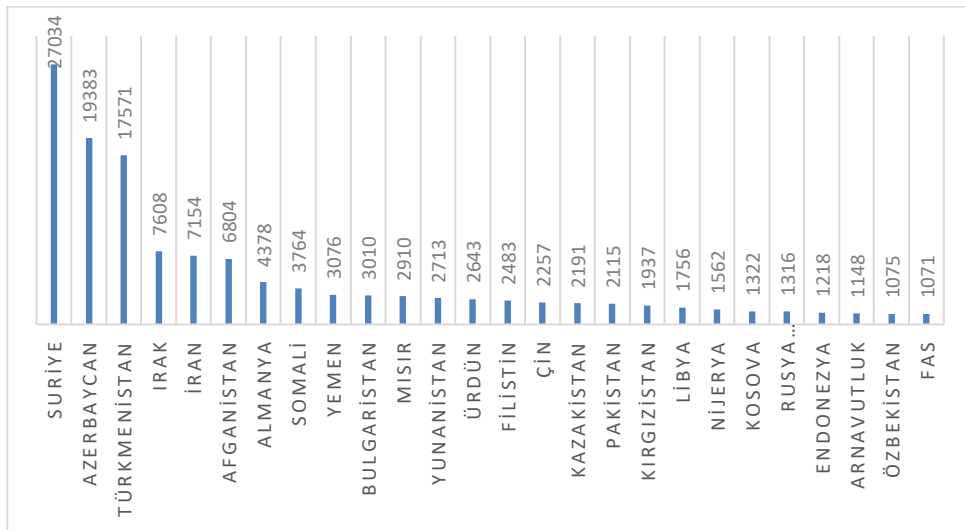
Şekil 1’de görüldüğü gibi, uluslararası öğrenci hareketliliği artmaktadır. Uluslararası öğrencilerdeki hareketin, özellikle gelişmekte olan ülkelere doğru yaşanmakta olduğu görülmektedir. Nitekim uluslararası öğrencilerin yarısının tercihi İngilizce konuşulan beş ülkedir. Bunlar, Avusturalya, Kanada, Yeni Zelanda, Birleşik Krallık ve Amerika’dır. 2016 yılı öğrenci gönderen ülkeler içerisinde %25’lik paya sahip olan ülkeler; Çin, Hindistan ve Güney Kore’dir (UNESCO, 2018: 97). Türkiye’deki durum ele alınırsa, eğitim alan uluslararası öğrencilerin yıllara göre sayıları ve bir önceki yıla göre değişim oranı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Yıllara Göre Eğitim Alan Uluslararası Öğrenci Sayıları

Eğitim-Öğretim Yılı	Öğrenci Sayı	Değişim (%)
2013-2014	48183	-
2014-2015	72178	49,80
2015-2016	87903	21,79
2016-2017	108076	22,95
2017-2018	125138	15,79
2018-2019	154505	23,47

Kaynak: Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi (YBYS) (t.y.). Erişim tarihi: 19.12.2019

Tablo 1’de görüldüğü gibi 2013 yılına göre öğrenci sayılarında belirgin bir artış olduğu görülmektedir. Bunun nedeni olarak Türkiye’nin, uluslararası öğrencilerin çekim merkezi haline gelebilmek amacıyla bazı önemli adımlar atmış olduğu değerlendirilmektedir. 2018-2019 eğitim öğretim yılında Türkiye’de 215 ülkeden (özerk cumhuriyetler dahil) öğrenciler bulunmaktadır. Bu öğrencilerin %9,5’i ön lisans, %71,1’i lisans, %14’ü yüksek lisans ve %5,4’ü doktora eğitimi almaktadır (YBYS, t.y.). Türkiye’de eğitim alan uluslararası öğrencilerin uyruklarına ilişkin bilgiler Şekil 2’de sunulmuştur.

Şekil 2. Uluslararası Öğrencilerin Geldiği Ülkeler ve Sayı (1000 kişi ve üzeri) Kaynak. YBYS (t.y.).

Şekil 2’de Türkiye’de 1000 kişi ve üzeri öğrencisi bulunan ülkelere yer verilmiştir. Türkiye’de eğitim alan öğrencilerin büyük kısmı komşu ülkelerdendir. Genel olarak bakıldığında ise, Türkî Cumhuriyetlerden gelen

öğrenciler oran bakımından çoğunluktadır. Ardından Arap ülkeleri gelmektedir. Bu açıdan Türkiye'nin Türk ve İslam dünyasından öğrenci çektiğini söylemek mümkündür. Nitekim yapılan çalışmalara göre, uluslararası öğrencilerin Türkiye'yi tercih etme nedenleri; etnik, kültürel ve dinsel açıdan yakınlık ilişkisi, akraba varlığı, tarihi bağlar ve ülkelerin sınır olmasıdır (Ertürk, Beşirli ve Tuncay, 2004; Özoğlu, Gür ve Coşkun, 2012; Abaslı, 2018).

Bir kişinin başka bir ülkede eğitim almasının, o ülke açısından farklı etkileri bulunmaktadır. Bu etkilerden biri de uluslararası öğrenci statüsü ile bulunduğu ülkeye yapılan ekonomik katkıdır (Hegarty, 2014; Pandit, 2007). Örneğin, uluslararası öğrencilerin, en çok tercih ettikleri ülkelerden biri olan ABD ekonomisine 2017 yılında 42 milyar (IIE, 2018), Birleşik Krallık ekonomisine 31,9 milyar (Universities UK, 2017), Avusturalya ekonomisine 24,7 milyar (Maslen, 2018) ve Kanada ekonomisine 15,5 milyar (RKA, 2017) ABD Doları para getirisi sağladıkları bilinmektedir.

Kanada açısından 2017 yılı araştırmasına bakıldığında bir öğrencinin ortalama yıllık harcaması 32.303 Dolar'dır. Bölgesel açıdan ise Nova Scotia bölgesinde uluslararası öğrencilerin üniversitelere katkısı toplam öğrenciler içinde %61'e denk gelirken, New Brunswick bölgesinde %18'e denk gelmektedir. Uluslararası öğrencilerin harcama kalemleri içerisinde ilk sırayı öğrenim ücretleri almaktadır. Ardından konaklama, araba satın alma veya kiralama, iletişim, giyim, eğlence, kırtasiye, sağlık sigortası vb. gelmektedir. Uluslararası öğrenci harcamaları yerli üretime 495 milyon Dolar katma değer, 329 milyon Dolar tutarında maaş ve ücret geliri, 6731 tam zamanlı istihdam ve 22 milyon Dolar düzeyinde vergi geliri sağlamaktadır (Pinfold, 2018: 18-21).

2014-2015 eğitim öğretim yılında İngiltere'deki her 100 uluslararası öğrenci sayesinde 33 iş kolu gelişmiştir. Özellikle taşımacılık alanına 750 milyon İngiliz Sterlini, perakende satış sektörüne ise 690 milyon İngiliz Sterlini katma değer artışı sağlamıştır. Uluslararası öğrencilerin harcamalarından İngiltere ekonomisine 1 milyar İngiliz Sterlini vergi geliri sağlanmıştır (Universities UK, 2017).

İrlanda'da eğitim alan uluslararası öğrencilerin 2017-2018 öğretim yılında ülke ekonomisine katkısı yaklaşık 336 milyon Euro'dur. Ayrıca üniversitelerin uluslararası öğrencilerden aldığı öğrenim ücreti temelinde yıllık net gelirleri 216 milyon Euro tutarındadır. Bir öğrencinin aylık

harcamasının 816,50 Euro olduğu hesaplanmaktadır (The Irish Universities Associaton, 2019).

Grasset ve Menendez'in (2019) çalışmasında, 2017-2018 eğitim öğretim yılında İspanya'da eğitim alan uluslararası öğrencilerin İspanya ekonomisine 2.1 milyar Euro katkı sağladığı sonucu elde edilmiştir. Harcamalarının çarpan etkisi 1,86'dır. Özellikle MBA öğrencilerinin harcama miktarı ve ekonomik katkısı daha çoktur. Akademik bir programın sunulması için yapılan 1 Euro'luk harcama diğer sektörlere 0,86 Euro tutarında etki gerçekleştirmektedir.

Hasan vd., (2018) tarafından 2017 yılında uluslararası öğrencilerin Malezya'nın Changlun şehrine ekonomik katkısı analiz edilmiştir. Aylık olarak öğrencilerin 6,4 milyar RM harcamalı olduğunu görülmüştür. Özellikle sağlık, taşımacılık, kişisel bakım, ev araç gereçleri, araba ve araba için gerekli malzemeler sektörüne önemli katkılar sağladığı sonucu elde edilmiştir.

Türkiye temelinde üniversite uluslararası öğrencilerinin şehir ekonomisine katkısını Kastamonu özelinde Gümüş ve Onurlubaş (2019) araştırılmıştır. Araştırma bulgularına göre, uluslararası öğrenciler 2018-2019 yılı eğitim öğretim yılında Kastamonu ekonomisine 35.646.287,62 TL tutarında katkı sağlamaktadır. Usta, Sayın ve Güzelipek'in (2017) çalışmasına göre ise, Karaman'da eğitim alan uluslararası öğrencilerin %50'si aylık 500 TL, %34,6'sı 500 ile 1.000 TL arasında ve %15,4'ü 1.000 ile 2.000 TL arasında harcama yapmaktadırlar. Ghanbary (2017), Hacettepe Üniversitesi'nde eğitim alan uluslararası öğrencilerin harcama düzeylerini belirlemiştir. Çalışma bulgularına göre, araştırmaya katılan öğrencilerin %22,1'i, 1.000 TL ve üzeri harcama yapmaktadırlar. Uluslararası öğrencilerin %36'sı 651-1.000 TL arasında, %41,9'u ise 650 TL ve daha az aylık harcama yapmaktadır. Radmord'un (2017) yapmış olduğu çalışmada, 2011-2012 eğitim öğretim yılında Ankara'da eğitim alan uluslararası öğrencilerin en çok barınma harcamaları yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ardından giyim, yiyecek, eğlence ve eğitim materyalleri harcamaları yer almaktadır. Uluslararası öğrencilerin büyük bir kısmı aylık 200 ile 500 TL arasında harcama yapmaktadırlar. Yine Ankara üzerinden Apaydın vd.'nin (2012) yaptığı çalışma bulgularına göre, uluslararası öğrencilerin harcama kalemleri içerisinde barınma ilk sırada yer alırken ikinci sırada yiyecek ve alkolsüz içecek yer almaktadır.

Üniversitelerin toplam öğrenci mevcutları üzerinden şehir ekonomilerini konu alan birçok çalışma bulunmaktadır. Gümüş ve Ekiz (2017) tarafından Kastamonu ili temelinde yapılan çalışmada öğrencilerin şehir ekonomisine bir yıllık katkısı 173 milyon TL'dir. Özkan, Tekbaş ve Oğuz'un (2018) Gaziantep'te eğitim alan öğrencilerin Gaziantep ekonomisine etkisi üzerine yaptıkları araştırmaya göre, üniversitenin merkez kampüsünde eğitim alan öğrencilerin Gaziantep iline ekonomik katkısının yıllık 423 milyon TL olduğu tespit edilmiştir. Koç (2019) tarafından 2016-2017 eğitim öğretim yılında Hitit Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri üzerinden öğrenci harcamalarının Çorum ekonomisine katkısı araştırılmıştır. Araştırma bulgularına göre öğrencilerin aylık ortalama harcamaları 630 TL iken bir yıllık toplam 18,9 milyon TL harcama üzerinden ekonomik katkı sağlamaktadırlar. Üniversitenin toplam öğrenci mevcudu üzerinden Çorum ekonomisine katkısı 105 milyon TL'dir.

Uluslararası öğrenci hareketliliğindeki artış, hizmet sektörünün eğitim alanında, uluslararası öğrenci pazarı kavramını oluşturmuştur. Özellikle eğitim ekonomisi konusunda değerlendirilen uluslararası öğrenci harcamaları ve oluşan katma değer, yükseköğretim ihracatı olarak görülmektedir (Pinfold, 2018: 6). Söz konusu yükseköğretim ihracatı, ülkelerin gelirleri açısından önemli bir paya sahip olabilmektedir. Bu nedendir ki ülkeler, üniversiteler bazında nitelik artışı gerçekleştirerek bu pazardan pay almak için rekabet etmektedirler. Türkiye açısından da yukarıda ifade edilen nedenlerden dolayı, Türkiye'deki uluslararası öğrencilerin harcama eğilimlerinin ve ekonomik faydalarının belirlenmesini amaçlayan bu araştırma önem arz etmektedir. Eğitim politikacıları açısından bölgesel gelişimde üniversiteleri uluslararası öğrenci çekim merkezi haline getirilmesi ve planlamaları yapmasına ışık tutacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırmanın amacı, uluslararası öğrencilerin harcama eğilimlerini tespit etmek ve Eskişehir iline katkısını belirlemektir. Araştırmanın amacına uygun olarak tarama modeli kullanılmıştır. Tarama araştırmaları bireyin tutum, davranış, eylem, fikir ve inançlarını belirlemek amacıyla kullanılan modeldir. Bu model ile keşif, tanımlama, tahminde bulunma ve açıklama yapılabilmektedir (Christensen, Johnson ve Turner, 2015: 371).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Eskişehir’de eğitim alan uluslararası öğrencilerdir. Yazıcıoğlu ve Erdoğan’a (2004: 50) göre, %95 güven aralığı ve 0,5 hata payı durumunda 10000 kişilik evren büyüklüğünü 370 örneklem açıklamaktadır. Örneklem grubunda yer alan uluslararası öğrencilerin uyrukları üzerinden bölgesel dağılımı Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Örneklem Bölgesel Dağılımı

Bölge*	N (385)	% (100)
Doğu Asya ve Pasifik	23	5,98
Avrupa ve Merkezi Asya	138	35,84
Ortadoğu Asya ve Kuzey Avrupa	86	22,34
Güney Asya	63	16,36
Sahra-altı Afrika	75	19,48

**Dünya Bankası’nın bölgesel ayrımı kullanılmıştır.*

2018-2019 eğitim öğretim yılında Eskişehir’de eğitim alan uluslararası öğrencilerin sayısı 8312 kişidir. Öğrencilerin 6661’i Anadolu Üniversitesi’nde, 1129’u Eskişehir Osmangazi Üniversitesi’nde ve 522’i Eskişehir Teknik Üniversitesi’nde eğitim almaktadır (YBYS, t.y.). Kolayda örnekleme tekniği ile, evreni temsil edecek örneklem 385 öğrenciden oluşmasına karar verilmiş ve belirlenen örneklem büyüklüğünün evreni temsil etmesi bakımından yeterli olduğu düşünülmüştür.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılan veriler, tam yapılandırılmış anketler aracılığıyla toplanmıştır. Anket iki kısımdan oluşmaktadır: ilk kısımda demografik bilgiler ve ikinci kısımda harcama bilgileri yer almaktadır. Anket soruları, Çalışkan (2010), Gümüş ve Ekiz (2017) ve Kaşlı ve Serel’in (2008) çalışmalarından faydalanılarak hazırlanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde istatistik paket programından faydalanılmıştır. Öğrenci harcamalarının belirlenmesinde betimsel istatistik kullanılmıştır. Eskişehir iline katkısı ise tüketim fonksiyonu ile belirlenmiştir.

Bulgular

2018-2019 eğitim öğretim yılında Eskişehir’de eğitim alan uluslararası öğrencilerin harcama eğilimleri ve Eskişehir iline katkısını belirlemek amacıyla yapılan çalışmanın bulgularına bu kısımda yer verilmiştir. Araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin demografik değişkenlerine ilişkin bilgilere Tablo 3’te yer verilmiştir. Daha sonra, uluslararası öğrencilerin tüketim eğilimlerine ait bulgular belirlenerek son aşamada bunların Eskişehir iline katkısı hesaplanmıştır.

Tablo 3. Demografik Özellikler

Değişken	Alt Değişken	N (385)	% (100)
Cinsiyet	Kadın	121	31,43
	Erkek	264	68,57
Yaş	16-20	78	20,26
	21-25	209	54,29
	26-30	61	15,84
	31 ve üzeri	37	9,61
Medeni Durum	Bekar	356	92,47
	Evli	29	7,53
Eğitim Aldığı Üniversite	Anadolu Üniversitesi	255	66,24
	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	103	26,75
	Eskişehir Teknik Üniversitesi	27	7,01
Eğitim Kademesi	Lisans	228	73,51
	Yüksek Lisans	70	18,18
	Doktora	32	8,31

Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük kısmını erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Yaş aralığına bakıldığında 21-25 yaş aralığındaki öğrencilerin çoğunlukta olduğu görülürken, öğrencilerin 356’sının ise bekar olduğu anlaşılmıştır. Uluslararası öğrencilerin 255’i Anadolu Üniversitesi’nde eğitim almaktadır. Uluslararası öğrencilerin 2018-2019 eğitim öğretim yılında Eskişehir’de harcamalarına ilişkin bilgiler Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Uluslararası Öğrencilerin Harcama Eğilimleri

Harcama Türleri	Ortalama Aylık Harcama (TL)	%
Barınma	249,44	22,20
Isınma ve Doğal Gaz	72,30	6,43

Elektrik, Su ve Tüpgaz	61,90	5,51
Yiyecek-İçecek (Alkolsüz)	286,57	25,51
Tütün ve Alkollü İçecek	41,10	3,66
Sağlık	46,24	4,12
Kişisel Bakım	32,94	2,93
Kırtasiye	29,23	2,60
Giyim	55,36	4,93
Ayakkabı	39,65	3,53
Ulaşım	29,78	2,65
İletişim	36,52	3,25
Eğlence ve Sosyal Aktivite	142,44	12,68
Toplam	1123,47	100

Tablo 4’te uluslararası öğrencilerin harcama türlerine göre aylık ortalama harcamalarına yer verilmektedir. Uluslararası öğrencilerin barınma için aylık ortalama harcaması 249,44 TL’dir. Aylık yiyecek ve alkolsüz içecek harcamaları ise 286,57 TL’dir. Dikkat çeken harcama kalemlerinden olan eğlence ve sosyal aktivite harcamaları 142,44 TL’dir. Harcama kalemleri içerisinde en az payı ise %2,60 ile kırtasiye harcamaları almaktadır. Toplama bakıldığında, bir uluslararası öğrencinin Eskişehir’de aylık ortalama harcaması 1.123,47 TL’dir. Öğrencilerin harcama eğilimleri belirlendikten sonra şehir ekonomisine katkısını hesaplayarak aşağıdaki gibi bir formülle göstermek mümkündür:

$$\alpha = \beta * \gamma$$

(1)

Denklemdaki β bir uluslararası öğrencinin aylık ortalama harcamasını ifade etmektedir. γ ise araştırma döneminde hedef bölgede eğitim alan toplam uluslararası öğrenci sayıdır. Bu denklem ile uluslararası öğrencilerin bir aylık toplam harcaması elde edilebilmektedir. Ardından;

$$\vartheta = \alpha * t'$$

(2)

Denklemleri ile uluslararası öğrencilerin şehir ekonomisine olan katkısı belirlenmektedir. Denklemdaki α uluslararası öğrencilerin aylık toplam harcamasını, t' ise belirlenen dönemi ifade etmektedir. Eğitim öğretim yılının genelde 8 aylık bir süreç olduğu değerlendirildiğinde, burada t' : 8 olarak kabul edilmiştir.

$$\alpha = 1123,47 * 8312 = 9.338282,64$$

$$\vartheta = 9.338282,64 * 8 = 74.706261,12$$

Eskişehir’de eğitim alan uluslararası öğrencilerin aylık toplam harcamalarının 9.338.282,64 TL olduğu söylenebilir. Bu durumda Eskişehir’de eğitim alan uluslararası öğrencilerin harcamaları üzerinden Eskişehir ekonomisine yıllık toplam katkısının 74.706.261,12 TL olduğu

sonucu elde edilmiştir. Öğrencilerin, ara tatillerde Eskişehir’de bulunması ve yaz okuluna kalınabilmesinin yanı sıra yurtdışındaki ailelerin de belirli aralıklarla Eskişehir’e gelmesi söz konusu olabilmektedir. Bu durumda hesaplanan ekonomik katkının daha yüksek olabileceği düşünülmektedir.

Tartışma

Dünya ölçeğinde ele alındığında uluslararası öğrenci pazarının ekonomik büyüklüğü kayda değer bir seviyeye ulaşmıştır. Nitekim uluslararası öğrenci pazarına yönelik özel çalışmalar yürüten bazı ülkeler, uluslararası öğrencileri, ekonomik kalkınmaya ve uluslararası rekabet edebilirliğe önemli katkı sağlayan insan kaynakları olarak görmektedir. Çünkü uluslararası öğrenciler, ikamet ettikleri ülkelerin ekonomisine, harç ücretleri, aile üyelerinin masrafları, konaklama giderleri, seyahat giderleri ve günlük ihtiyaç giderleri gibi pek çok harcamayı yaparak doğrudan katkıda bulunmaktadır (Vickers ve Bekhradnia, 2007). Bu öğrenciler, eğitim aldıkları ülkelerde harcama yaparak bu ülkelerin vatandaşları için dolaylı olarak iş olanakları sunmaktadır (Wilkinson, Merwood ve Masgoret, 2010). Özellikle, genç nüfusun azaldığı ve eğitim sektörünün gelişmesiyle yeni istihdam alanlarının açıldığı ülkelerde işgücü eksikliğinin giderilmesine katkıda bulunmak, yüksek öğrenimde uluslararasılaşmanın dolaylı ekonomik faydaları arasında yer almaktadır (Kapur ve Crowley, 2008). Uluslararası öğrenciler, sağladıkları bu doğrudan ve dolaylı katkıların yanı sıra, eğitim aldıkları ülkede yükseköğretim kurumlarının finansal sürdürülebilirliğini desteklemeye de yardımcı olmaktadır.

Kendi ülkelerinden başka bir ülkede okuyacak olan uluslararası öğrenciler, özellikle bilim, mühendislik ve teknolojiye çeşitli bilgi ve becerileri beraberinde getirir. Bu bireyler ziyaret ettikleri ülkede yönetici, mimar, mühendis ve bilim adamı olarak görev yaparak endüstri ve teknoloji üretiminde itici bir güç olurlar (Varma, 2007). Bu nedenle birçok gelişmiş ülke, farklı ülkelerden yetenekli öğrencileri kabul etmektedir. Bir yandan bu öğrenciler ev sahibi ülkede nitelikli insan kaynağı/bilim insanı olurlarken, diğer yandan ev sahibi ülkeler ise, uluslararası öğrencileri kabul ederek ekonomik ve bilimsel gelişmelere ayak uydurmayı amaçlamaktadır (Wadhwa, 2009).

Uluslararası eğitimde lider ülkeler, diğer ülkelerdeki liderlik pozisyonlarında yer alan birçok kişiye eğitim sağlamıştır (Cloete vd., 2011). Mezun olduktan sonra evlerine dönen öğrenciler, çalıştıkları ülkelerle

olumlu ilişkilerini sürdürürler. Bu durum, iki ülke arasındaki politik, sosyal, kültürel ve ticari ilişkiler üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir (Barber ve Morgan, 1987).

Türkiye açısından bu duruma bakıldığında ise, Türkiye'nin uluslararası öğrenci çekim merkezi haline gelme konusunda gelişmekte olan bir ülke olduğu söylenebilir. Çünkü son beş yılda Türkiye'deki uluslararası öğrenci sayılarında belirgin düzeyde bir artış meydana geldiği gözlenmektedir. Bu artış ile Türkiye, uluslararası öğrenci pazarındaki payını artırmaktadır. Nitekim, Türkiye'deki üniversitelerin yurtdışından öğrenci kabulü esnasında bir programda %50 olan yabancı uyruklu öğrenci sınırı Yüksek Öğretim Kurulu tarafından kaldırılmıştır (YÖK, 2019). Bu gelişme ile Türkiye'deki üniversitelerin, uluslararası öğrenci pazarından daha fazla sayıda uluslararası öğrenci çekmesine imkân tanınarak, buldukları bölgelere sağlayacakları ekonomik ve sosyal katkıların artması olanaklı kılınmıştır.

Sonuç ve öneriler

Uluslararası öğrencilerin şehir ekonomisine ekonomik katkısını inceleyen bu çalışmada, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Eskişehir'de eğitim alan uluslararası öğrencilerin harcama eğilimleri ve şehir ekonomisine katkısı incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, bir uluslararası öğrencinin aylık ortalama harcaması 1.123,47 TL'dir. Toplam harcamalar listesinde ilk dört sırayı; %25,51 ile alkolsüz yiyecek ve içecek giderleri, %22,20 ile konaklama giderleri, %12,68 ile eğlence ve sosyal aktivite giderleri ve %6,43 ile ısınma ve doğal gaz giderleri almaktadır. Uluslararası öğrencilerin 8 aylık ortalama eğitim süreleri dikkate alındığında, Eskişehir ekonomisine yıllık 74.706.261,12 TL katkı yaptığı sonucu elde edilmiştir. Ancak uluslararası öğrencilerin ara tatillerde kendi ülkelerine gitmeme olasılıkları, eğitim sürecinde yaz okullarına katılma oranları ve ailelerinin kendilerini ziyaret için Türkiye'ye gelerek Eskişehir'de kalmaları göz önüne alındığında bu rakamın daha yüksek olabileceğini söylemek mümkündür.

Uluslararası öğrencilerin başka ülkelerden Türkiye'ye gelerek eğitim alması, onların ülke içerisinde kendi üretimlerinden kaynaklı bütçelerle tüketim yapmadıklarının bir göstergesidir. Bu açıdan ele alındığında Türkiye'ye süreklilik arz eden bir sıcak para girişi olduğu ifade edilebilir. Nitekim uluslararası öğrencilerin eğitimleri süresince Türkiye'de çalışmalarının çalışma iznine tabi olması veya çalışma imkanlarının kısıtlı olması,

yaşamlarını yurtdışındaki ailelerinin maddi desteği ile sürdürmelerini zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle, yurtdışından söz konusu para girişinin olması, Türkiye ekonomisi açısından önemli bir katkıdır.

Günümüzde uluslararası öğrenci pazarı tüm dünyada rekabetin yoğun olarak yaşandığı bir alandır. Bundan dolayı, Türkiye’de de bu pazardan pay alınabilmesi için gerekli çalışmalar yapılmaktadır. Ancak daha fazla paya sahip olmak için özellikle üniversitelerde nitelikli bir eğitim verilmesi ilk önceliktir. Bunun yanı sıra stratejik planlamalarda üniversitelerin rollerinin geliştirilmesi ve bölgesel kalkınmada üniversite bazlı politikaların ortaya konması hem öğrenci çekimi hem de bölgenin sosyo-ekonomik gelişimi açısından önemli etkenler olarak ifade edilebilir. Atılacak bu ve buna benzer adımlar, uluslararası öğrenciler için de cazibe merkezi etkisi oluşturarak uluslararası öğrencilerin o bölgeye gelmesi ve ekonomik katkı sağlamasına yardım edebilir. Aynı zamanda uluslararası öğrencilerin kültürleri ve bilgi birikimleri sayesinde bölgesel gelişime katkı sağlamaları için onlara yönelik özel çalışma alanı politikaları geliştirilmesi de önemlilik arz etmektedir.

Eskişehir bağlamında uluslararası öğrencilerin şehir üzerindeki ekonomik katkısını inceleyen bu çalışmanın bulgu ve sonuçlarına dayanarak gelecek çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir. Gelecek çalışmalarda, uluslararası öğrencilerin harcama eğilimleri üzerinden ekonomiye olan etkilerinin farklı şehir ve bölgesel temelde yeni araştırmalara konu edilmesi önerilmektedir. Ayrıca uluslararası öğrencilerin kendi kültürlerinden kaynaklı otantik fikirlerinden nasıl faydalanılabileceği ve bunun istihdama yönelik etkileri üzerine başkaca çalışmalar yapılabileceği önerilmektedir.

References and notes:

- AAAC. "Public research universities: Serving the public good". Cambridge: American Academy of Arts and Sciences, 2016.
- Abaslı, K. (2019). "Türkiye'deki Azerbaycanlı öğrencilerin eğitim sürecindeki deneyimleri". 1918'den günümüze Azerbaycan. Ed. M. Topal, ve R. Mammadov. 100. yılında Azerbaycan Cumhuriyeti uluslararası kongresi, 26-27 Mayıs 2018, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir 2019, 288-216.
- Akbulut, M. U. F. ve Göküş, M. "Küreselleşme ve yerelleşme sürecinde bölgesel kalkınma ajansları". Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi, 20, no. 1 (2017): 79-88.
- Akçakanat, T., Çarıkçı, İ. ve Dulupçu, M. A. "Üniversite öğrencilerinin buldukları il merkezine ekonomik katkıları ve harcama eğilimleri: Isparta 2003-2009 yılları örneği". Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22 (2010): 165-178.
- Apaydın, A., Erhan, Ç., Kestel, S., Hazar, S. ve Çörtoğlu, F. S. "Ankara kenti yabancı öğrencilerle zenginleşiyor". Ankara: Türk İstatistik Derneği Ankara Üniversitesi Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama Merkezi Avrasya Enderun Eğitim ve Araştırma Vakfı, 2012.
- Aslan, I. "Tekirdağ Namık Kemal üniversitesi'nin Süleymanpaşa ilçesi ekonomik gelişmesi üzerindeki etkileri: Öğrenci tüketim harcamaları özelinde bir değerlendirme". Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ, 2018.
- Barber, E. G. and Morgan, R. P. "The impact of foreign graduate students on engineering education in the United States". Science, 236, no. 4797 (1987): 33-37.
- Binici, F. Ö. ve Koyuncu, B. "Üniversite öğrencilerinin 2012-2013 harcamalarının Bitlis ili ekonomisine katkısının incelenmesi". Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 4, no. 1 (2015): 113-126.
- Christensen, L. B., Johnson, R. B. and Turner, L. A. "Research methods design and analysis". Cambridge: Pearson [Çeviri: Sever, M. Nitel ve karma yöntem araştırmaları. (Çev. Ed. A. Aypay), Ankara: Anı.], 2015.
- Cloete, N., Bailey, T., Pillay, P., Bunting, I. and Maassen, P. "Universities and economic development in Africa". CHET: Compress, 2011.
- Çalışkan, Ş. "Üniversite öğrencilerinin harcamalarının kent ekonomisine katkısı (Uşak Üniversitesi Örneği)". Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 9, no. 31 (2010): 169-179.
- Ertürk, Y. E., Beşirli, H., & Tuncay, D. "Türk Cumhuriyetleri öğrencilerinin Türk dünyasına bakışları". Ankara: Siyasal, 2004.
- Florax, R. J. "The regional economic role of universities: The dark side of the universities". Netherlands: Twente University, 1987.
- Ghanbary, R. "Hacettepe üniversitesinde eğitim gören uluslararası öğrencilerin profili, ihtiyaçları ve sorunları". Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2017.
- Glaeser, E. and Berry, C. "Why are smart places getting smarter"? Policy Brief 2006-2. Harvard University, Rappaport Institute for Greater Boston/ John F. Kennedy School of Government, Taubman Center for State and Local Government. March, 2006. http://www.ksg.harvard.edu/rappaport/downloads/policybriefs/brief_divergen ce.pdf. 03.01.2020.
- Grasset, C. and Menendez, B. G. "The economic impact of international students in Spain 2018". Spain Education Programs Publishing, 2019.
- Güler, B. A. "Devlette reform yazıları". Ankara: Paragraf, 2005.
- Gültekin, N., Çelik, A. ve Nas, Z. "Üniversitelerin kuruldukları kente katkıları". Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 7, no. 24 (2008): 264-269.
- Gümüş, N. ve Ekiz, N. "Üniversite öğrencilerinin tüketim harcamalarının şehir

- ekonomisine katkısının belirlenmesi: Kastamonu ilinde bir araştırma”. Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17, no. 3 (2017): 99-116.
- Gümüş, N. ve Onurlubaş, E. “Uluslararası öğrencilerin tüketim harcamalarının şehir ekonomisine katkısının incelenmesi: Kastamonu üniversitesi örneği”. Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9, no. 2 (2019): 174-192.
- Hasan, S., Othman, Z., Avudin, N. S., Mohaideen, Z. M. and Hidthir, M. H. “The economic impact of UUM international students’ expenditure on business activities in Changlun”. Journal of Social Studies Education Research, 9 no. 1 (2018): 140-157.
- Hegarty, N. “Where we are now-the presence and importance of international students to universities in the United States”. Journal of International Students, 4, no. 3 (2014): 223-235.
- ICIC. “Anchor institutions and urban economic development: From community benefit to shared value”. Inner City Insights, 1, no. 2 (2011): 1-10.
- IEE. “Open doors 2018 report”. Washington DC: The Power of International Education, 2018.
- Kapur, D. and Crowley, M. “Beyond the ABCs: Higher education and developing countries”. Center for Global Development Working Papers, No. 139. 2008. http://www.cgdev.org/files/15310_file_HigherEd.pdf. 28.12.2019.
- Kaşlı, M. ve Serel, A. “Üniversite öğrenci harcamalarının analizi ve bölge ekonomilerine katkılarını belirlemeye yönelik bir araştırma”. Yönetim ve Ekonomi, 15, no. 2 (2008): 99-113.
- Kaya, G. “Adıyaman üniversitesi’nin kentsel mekân ve sosyal çevre üzerindeki etkisi (Altınşehir Mahallesi’ndeki haneler ve işletmeler üzerine bir inceleme)”. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7, no. 16 (2014): 231-260.
- Koç, N. “Üniversite öğrenci harcamalarının kent ekonomisine katkısı: Hitit üniversitesi iktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencileri üzerine bir analiz”. Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 54, no. 1 (2019): 344-365.
- Maslen, G. “Foreign students’ economic contribution soars by 22%”. University World News. 10. April 2018. www.universityworldnews.com/article.php?story=20180410110537639. 05.01.2020.
- OECD “Education at a glance 2018: OECD indicators”. Paris: OECD Publishing, 2018.
- Özer, M. “Türkiye’de uluslararası öğrenciler”. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 2, no. 1 (2012): 10-13.
- Özkan, M., Tekbaş, M. ve Oğuz, İ. H. “Gaziantep üniversitesinin kente ekonomik katkısı ve öğrenci harcamalarının farklı değişkenler açısından analizi”. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17, no. 2 (2018): 633-647.
- Özmüş, L. “Desantralizasyon (yerelleşme) ve yeni kamu yönetimi anlayışı”. TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası 10. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, Ankara, 2005.
- Özoğlu, M., Gür, B. S. ve Coşkun, İ. “Küresel eğilimler ışığında Türkiye’de uluslararası öğrenciler”. Ankara: SETA, 2012.
- Pandit, K. K. “The importance of international students on our campuses”. Yearbook of the Association of Pacific Coast Geographers, 69, no. 1 (2007): 156-159.
- Pinfold, G. “The economic impact of international students in Atlantic Canada”. Council of Atlantic Ministers of Education and Training (CAMET) Publishing, 2018.
- Roslyn Kunin and Associates, Inc. “Economic impact of international education in Canada: An update final report”. Vancouver: Global Affairs Canada, 2017.
- Savaş Yavuzçehre, P. “Üniversitelerin kentlerine etkileri: Denizli Pamukkale üniversitesi örneği”. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21, no. 1 (2016): 235-250.
- Taşçı, D., Gökalp, E., Kumtepe, E. G., Kumtepe, A. T. ve Toprak, E. “Kentün üniversite

- algısı: Anadolu üniversitesi ve Eskişehir örneği”. *Amme İdaresi Dergisi*, 44, no. 2 (2011): 131-146.
- The Irish Universities Association. “Indecon independent assessment of the economic and social impact of Irish Universities”. Indecon International Economic Consultants Publishing, 2019.
- Turks Abroad and Related Communities (YTB). “International student mobility”. t.y. <https://www.ytb.gov.tr/en/international-students/international-student-mobility>. 24.12.2019.
- UIS Database. “International students mobility”. t.y. <http://data.uis.unesco.org/>. 16.12.2019.
- UNESCO. “Global education digest 2009: Comparing education statistics across the World”. Quebec: UNESCO, 2009.
- UNESCO. “Global education monitoring report 2019: Migration, displacement and education-building bridges, not walls”. Paris, UNESCO, 2018.
- Universities UK. “International students now worth £25 billion to UK economy-new research”. Universities UK The Voice of Universities. 6 March 2017. <https://www.universitiesuk.ac.uk/news/Pages/International-students-now-worth-25-billion-to-UK-economy---new-research.aspx>. 25.12.2019.
- Usta, S., Sayın., Y. ve Güzelipek, Y. A. “Yabancı uyruklu öğrencilerin kente ve üniversiteye uyumu: Karaman ili örneği”. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7, no. 3 (2017): 565-577.
- Varma, R. “Changing borders and realities: Emigration of Indian scientists and engineers to the United States”. *Perspectives on Global Development and Technology*, 6, no. 4 (2007): 1-18.
- Vickers, P. and Bekhradnia, B. “The economic costs and benefits of international students”. Oxford: Higher Education Policy Institute, 2007.
- Wadhwa, V. Tapping talent in a global economy: A reverse brain drain. *Issues in Science and Technology*, 25, no. 3 (2009): 45-52.
- Wilkinson, A., Merwood, P. and Masgoret, A. M. “Life after study: International students’ settlement experiences in New Zealand”. Wellington: Department of Labor, 2010.
- Wolfe, D. (2007). The role of higher education and new forms of governance in economic development: The Ontario case. How universities promote economic growth Eds. S. Yusuf, & K. Nabeshima. Washington DC: The World Bank, 2007. 119-139.
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. “Spss uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri”. Ankara: Detay, 2004.
- YBYS. “Yabancı uyruklu öğrencilerin uyruklarına göre sayıları”. t.y. <https://istatistik.yok.gov.tr/>. 19.12.2019.
- YÖK. “YÖK'ten üniversitelere “uluslararası öğrenci kontenjanı” müjdesi”. 6 Mayıs 2019. <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/yok-ten-yabanci-kontenjani-mujdesi.aspx>. 21.12.2019.
- Yusuf, S. “University-industry links: Policy dimensions”. How universities promote economic growth Eds. S. Yusuf, & K. Nabeshima. Washington DC: The World Bank, 2007. 1-27.

SUMMARY

The spending trends of international students and their contributions to the city economy: The case of Eskisehir/Turkey

Rza MAMMADOV
Eskisehir Azerbaijanis Association, Turkey

Bahri BAYKARA
Riyadh International Turkish School, Saudi Arabia

Bahruz KARIMOV
Eskisehir Technical University, Turkey

When evaluated in terms of students, the phenomenon of globalization makes it easier for students to find opportunities in other countries that they cannot find in their own country. Thanks to globalization, international students are moving towards other countries, which are more advanced than the countries they are citizens of, especially in terms of economic welfare and educational quality. This mobility is important not only for international students traveling, but also for the countries preferred and lived for education. In this study, in the context of Eskisehir, the effect of international student mobility on the city economy is examined. Thus, it is aimed to determine the spending trends of international students in Eskisehir and to reveal their contributions to the city economy. For this purpose, a questionnaire was applied to 385 international students studying in Eskisehir in the 2018-2019 academic year. 35.84% of the international students participating in the research are from Europe and Central Asian countries. The data obtained was analysed with descriptive analysis and consumption function. As a result of the research, it has been observed that the average duration of education of international students in Eskisehir is 8 months and the monthly expenditures of these students are approximately 1.123,47 TL. In addition, according to the results of the consumption function, it has been calculated that the contribution of international students to the economy of Eskisehir is approximately 74.7 million TL as of 2018-2019 academic year.

Keywords: *university, international students, spending, city economy, Eskisehir, Turkey*

РЕЗЮМЕ

Динамика расходов иностранных студентов и их вклад в экономику города: Пример Эскишехир/Турция

Рза МАММАДОВ

Ассоциация Азербайджанцев Эскишехира, Турция

Бахри БАЙКАРА

Турецкая Международная Школа Эр-Рияд, Саудовская Аравия

Бахруз КАРИМОВ

Промышленная Инженерия, Эскишехирский Технический Университет, Турция

При оценке с точки зрения студентов, глобализация облегчает студентам поиск возможностей в других странах, которые они не могут найти в своей стране. Благодаря глобализации, иностранные студенты перемещаются в другие более продвинутые (особенно с точки зрения экономического благосостояния и качества образования) страны, чем страны, гражданами которых они являются. Эта мобильность важна не только для иностранных, путешествующих студентов, но и для стран, которых предпочитают для образования. В этом исследовании, рассматривается влияние международной студенческой мобильности на экономику города, в контексте Эскишехир. Таким образом, целью этого исследования является определение тенденции расходов иностранных студентов в Эскишехире и уточнить их вклад в экономику города. С этой целью был проведен опрос 385 иностранных студентов обучающихся в Эскишехире в 2018-2019 учебном году. Полученные данные были проанализированы с помощью описательного анализа и функции потребления. В результате исследования было установлено, что средняя продолжительность обучения иностранных студентов в Эскишехире составляет 8 месяцев, а ежемесячные расходы этих студентов составляют приблизительно 1.123,47 турецких лир. Кроме того, согласно результатам функции потребления, было подсчитано, что вклад иностранных студентов в экономику Эскишехира составляет приблизительно 74,7 миллиона турецких лир на 2018-2019 учебный год.

Ключевые слова: университет, иностранные студенты, расходы, экономика города, Эскишехир, Турция